

Lucie Paurová, Vše pro bratry. Historie rodinného života v 19. století na příkladě rodiny Lamblových. DP, UK FF, Ústav českých dějin 2012, 80 s. (z toho s. 74 – 80 obr. přílohy). Vedoucí práce: doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.

Lucie Paurová si vytkla za cíl analýzu sourozeneckých vztahů v 19. století v české obrozenecké rodině Lamblových, důraz položila na roli matky a sester v tomto sociálním poli. Takto chápaná tematizace historického bádání je u nás stále nedocenená, proto lze uvítat, že se autorka vydala právě touto cestou. Její přístup k věci lze nejspíše označit jako faktografickou rekonstrukci. Opírá se totiž o obsahy osobních korespondencí mezi sourozenci a další prameny soukromé provenience (viz LA PNP). Dále se zmiňuje o konkrétních postojích aktérů, jejich kulturních orientacích, informačních horizontech a sociálních prostorech jejich seberealizace. Z celé koncepce diplomové práce je též dobře patrné, že mnohem větší důraz je v ní kladen na životní běh a každodennost sester Marie, Barbory, Elišky a literárně činné Anny Cardové - Lamblové¹, než na životní dráhy jejich bratrů: hospodářského úředníka Františka Sudimíra Lambla, uznávaného hospodářského pedagoga Karla Milana Lambla, hospodářského odborníka a organizátora zemědělského školství Jana Baptistu Lambla, mj. též rektora ČVUT a Viléma Dušana Lambla, osobního lékaře a zřejmě i intimního přítele Boženy Němcové, později proslulého některými medicínskými objevy. Jako přední patolog působil v Charkově a Varšavě, kde zemřel.

Hlavní výkladovou tezí autorky je tvrzení, že všech osm sourozenců tvořilo po sedmdesát let kompaktní celek založený na vzájemné podpoře. Snad výraznější roli v jejím výkladu by mohla sehrát obecnější otázka demografických scénářů středních vrstev tehdejší společnosti, v nichž hrálo významnou roli ovdovění žen s nezaopatřenými dětmi i úděl starých panen, jež musely se značným úsilím a osobním uskromněním hledat svou životní existenci. Zásadní roli v osudech sourozenců Lamblových sehrála totiž skutečnost, že r. 1841 zemřel jejich otec, hospodářský správce panství hrabat Schönbornů v Lužanech u Přeštic. Jejich matka se musela potom přestěhovat do Kozolup u Plzně, kde žila ze svými dcerami ze skromné penze a syny přitom podporovala na studiích.

Výkladovou strukturu textu Lucie Paurové výrazně ovlivnily použité prameny, jež ostatně často cituje poněkud extenzivním způsobem. Z nich jsou potom shromážděny údaje ke stručným životopisům sester Lamblových. Na jejich hodnotovou orientaci měla značný vliv poslušnost vůči přísné matce, jež se i přes skromné prostředky snažila udržet sociální

---

¹ K tomu viz též Jana Pavlíčková, Anna Cardová – Lamblová (1836 – 1919). Bakalářská práce, FF MU, Historický ústav 2003, 38 s. + přílohy, jejíž text Lucie Paurová zná.

distinkci své rodiny vůči venkovskému prostředí, v němž žila až do r. 1854, kdy se s nejmladší dcerou Annou přestěhovala do Prahy. Dále je zřejmé, že právě Praha nebyla pro její dcery jen hlavním obrozeneckým centrem, nýbrž i místem kulturního obohacení i očekávání lepších životních šancí. Každodennost malých sester Lamblových autorka skládá z kratších črt věnovaných domácím pracím, dětským hrám, škole, Vánocům, Velikonocům, maminčinu svátku a skromným možnostem cestování (s. 41 – 48).

V dětském věku mezi nimi sehrávala jistou roli hierarchie daná věkem, neboť nejstarší Marie se jim poněkud odcizila. Ideál vdané ženy naplnila jen Anna, jež r. 1865 uzavřela bezdětný sňatek s Janem Cardou, pedagogem na Vyšší dívčí škole v Praze, kde byla industriální učitelkou. Vydávala také naukovou literaturu o vzorném vedení domácnosti, již se stala ve své době v českém ženském hnutí známou osobou. Angažovala se podobně jako její sestra Barbora mj. v pražském Ženském výrobním spolku. Obě sestry spojovalo silné altruistické sociální cítění, projevující se především v dobročinnosti ve prospěch chudých, či zanedbaných dětí a mládeže. Obě po jistou dobu obětavě vedly domácnosti svých bratrů; někdy tomu tak bylo i potom, co se oženili nebo ovdověli. V tomto směru zvlášť vynikala svými schopnostmi Eliška Lamblová, jež se však přes svou krásu neprovdala. K tomu dodejme, že životopisné medailonky bratří Lamblových (s. 49 – 64), které se soustřeďují hlavně na sourozenecké vztahy, vyznívají především v případě Viléma Dušana² a Jana Baptisty Lambla poněkud kuse.

Interpretačně více vytěžit by se zřejmě dalo z poněkud biedermeierovských reflexí Jana Baptisty Lambla na téma rodinný ideál (s. 63) a Karla Milana Lambla (s. 55) o spořádaném, resp. nespořádaném životě vysokoškolského studenta. Za otevřenou přitom považuji otázku, proč se v rodinné strategii Lamblových prosadil model materiální „oběti“ nejstarších a nejmladších bratří ve prospěch Viléma Dušana a Karla Milana, aby mohli vystudovat vysokou školu (s. 68). Závěrem konstatuji, že kolegyně Pauerová napsala pro další bádání o rodinných vztazích v české obrozenecké společnosti podnětnou diplomovou práci, kterou rád doporučuji k obhajobě.

Praha, 4. 9. 2012

Prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.

---

² O jeho vztahu k Boženě Němcové se autorka příliš nezmiňuje. Na s. 28 jen uvádí, že právě on pozval v listopadu 1851 svou sestru Barboru do Prahy s tím, že u Němcové může bydlet, a ta ji bude vést ke všemu potřebnému, aby se „do světa šikovala“.

